

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра виконавського мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оркестровий клас

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти бакалавр
Освітня програма Інструментально-виконавське мистецтво
Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “31” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Оркестровий клас
Викладач	Єднак С.Б.
Контактний телефон викладача	0667029891
E-mail викладача	stepan.yednak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна, заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	загальна кількість годин – 1260 год., 42 кредити з них: для очної форми навчання – практичних - 430, самостійна робота – 830; для заочної форми навчання – аудиторних – 120; самостійна робота – 1140.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	80 год.

2. Анотація до курсу

У навчанні і вихованні майбутніх виконавців і педагогів спеціальним класам належить особливо важлива роль. Найважливішою задачею педагога є виховання в студентів розуміння основної мети – навчитися правдиво розкривати художній задум виконуваних творів і засобами музично-виконавської майстерності доносити його до слухачів. Тому робота в оркестровому класі спрямована головним чином на усвідомлення і творче втілення студентом змісту, форми, стилю виконуваних творів і на оволодіння різноманітними засобами художньої майстерності.

Плідність цієї роботи значною мірою обумовлюється розвитком творчої ініціативи і самостійності студента. Постійне стимулювання творчої ініціативи студента, виховання в нього навичок оркестрового виконання є однією з головних задач музичного виховання.

Прагнучи до найбільш досконалого виконання, усіляко розвиваючи віртуозну техніку, роз'яснюючи шляхи і методи оволодіння прийомами гри в колективі, потрібно виховувати в той же час правильне розуміння музично-виконавської техніки, що є лише засобом утілення художньо-виконавських задумів. Особливе місце повинна займати робота над оволодінням навичок оркестрового виконання. Виховання художньої і технічної сторін музично-виконавської майстерності варто здійснювати в їхній нерозривній єдності.

3. Мета та цілі курсу

Професійна підготовка студента до вимог праці у професійному колективі, всебічне вивчення вищих мистецьких навчальних закладів історії і теорії оркестрового виконавства; визначити пріоритетні напрямки практичної діяльності майбутніх спеціалістів; розвиток художнього кругозору студентів і їх здатності орієнтуватися в різноманітних стилях і напрямках в галузі оркестрового виконавства, педагогіки і творчості; готувати студента до організації та здійснення оркестрової діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності

- Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та

практикою музичного мистецтва.

Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

Здатність оперувати професійною термінологією.

Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської та педагогічної діяльності.

Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-

категоріальним апаратом.

Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
практичні заняття	загальна кількість годин - 900, з них: для очної форми навчання - аудиторних-345, для заочної форми навчання – аудиторних – 120;
самостійна робота	для очної форми навчання - самостійна робота-555; для заочної форми навчання - самостійна робота –780.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий нормативний
1-8	025Музичне мистецтво	1-4 курси	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
І курс 1 семестр. Змістовий модуль 1. Організація оркестрового	практичне	1,9, репертуарні	6		1-2 тижень

колективу. Тема1. Організація оркестрового колективу, розігрування.		збірники			
Вибір програми оркестрового класу.	самостійна робота	1,9, репертуарні збірники	15	5	
Тема2. Формування навичок ансамблевого та оркестрового виконання.	практичне	4-7, 9	12		3-6 тиждень
Робота над розвитком виконавських можливостей даних. Виконання оркестрових партій. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		20	10	7 тиждень
Тема 3. Виконання гам. Виконання інтервалів.	практичне	4-7,9, 13,14	12		7-10 тиждень
Робота над розвитком оркестрових навичок.	самостійна робота	репертуар	20	10	7-10 тиждень
Тема 4. Попередня настройка оркестру. Настройка оркестру. Акордово-гармонічна настройка оркестру.	практичне	4-7,9, 13,14	15		111111-15 тиждень
Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота	репертуар	20	1010	14 тиждень
2 семестр. Змістовий модуль 2.Штрихи. Тема5. Основні види штрихів.	практичне	4-7	9		1-3 тиждень

Робота над оркестровими творами програми.	самостійна робота	репертуар		1010	
Тема 6. Виконання в штрихах гам, арпеджіо, вправ.	практичне	4-7,9, 13,14	12		4-7 тиждень
Робота над оркестровими творами програми. Здача оркестрових партій.	самостійна робота	репертуар		1010	7 тиждень
Тема 7. Артикуляція.	практичне	4-7,9, 13,14	15		8-12 тиждень
Робота над оркестровими творами програми.	самостійна робота	репертуар		1010	
Тема 8. Використання прийомів видобування звуку, які входять в поняття «артикуляція».	практичне	4-7,9, 13,14	12		13-16 тиждень
Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота	репертуар		1010	14 тиждень
залік				25	15 тиждень
Всього за I курс:			аудиторних - 93, самостійна робота - 240		
II курс 3 семестр Змістовний модуль 3. Динаміка. Тема 1. Основні поняття про динаміку. Її види.	практичне	1,2,4-7,9, 13,14	12		1-4 тиждень
Виконання фрагментів	самостійна робота	репертуар	15	5	

музичних творів.	а робота	ар			
Тема 2. Шкала динамічних градацій.	практичне	4-7,9, 13,14	12		5-8 тиждень
Виконання фрагментів музичних творів. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота	репертуар	20	10	7 тиждень
Тема3. Динамічні відтінки.	практичне	1,2,4-7,9, 13,14	12		9-12 тиждень
Робота над розвитком оркестрово-ансамблевих навичок.	самостійна робота	репертуар	20	10	
Тема4. Динамічний баланс оркестрових груп.	практичне	4-7,9, 13,14,15	9		13-15
Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота	репертуар	20	10	14 тиждень
4 семестр. Змістовний модуль 4. Мелодія. Тема 5. Організація мелодії.	практичне	1,2,4-7,9, 13,14	12		1-4 тиждень
Робота над оркестровими творами.	самостійна робота	репертуар	15	10	
Тема 6. Фразування..	практичне	1,2,4-7,9, 13,14	15		5-9 тиждень
Робота над оркестровими творами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		20	10	7 тиждень
Тема7. Фраза.	практичне	1,2,4-	9		10-12

Речення. Субмотив.	Мотив.	е	7,9, 13,14			тиждень
Робота хоровимитворами.	над	самостійн а робота	реперту ар	20	10	
Тема 8. кульмінацій. Закінчення.	Типи	практичн е	1,2,4- 7,9, 13,14	12		13-16 тиждень
Робота над розвитком оркестрово- ансамблевих навичок. Контроль самостійної роботи. оркестрових партій творів програми.		самостійн а робота	реперту ар	20	10	14 тиждень
Залік					25	16 тиждень
Всього за II курс				аудиторн их - 93, самостійн а робота - 240		
III курс. 5 семестр. Змістовний модуль 5.Робота над культурою звуку та оркестровими навичками. Тема1. Практичне освоєння типів дихання у швидкому й повільному темпі.		практичн е	1,2,4- 7,9, 13,14	6		1-2 тиждень
Робота над оркестровими ворами.		самостійн а робота		15	5	
Тема2. Способи синтаксичного розподілу та поєднання. Метро- ритмічна основа.		практичн е	1,2,4- 7,9, 13,14	12		3-6 тиждень
Робота над		самостійн		20	10	7

оркестровими ворами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	а робота				тиждень
Тема 3 Робота над тембровими характеристикам в творах різних стилів.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	15		7-11 тиждень
Робота над оркестровими ворами.	самостійна робота		20	10	
Тема4. Фон. Баланс. Рельєф. Контрасність.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	12		12-15 тиждень
Робота над оркестровими ворами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		20	10	14 тиждень
6 семестр. Змістовний модуль 6 Фактура. Тема 5. Типи фактури (поліфонічна, гомофонічна, акордова, монодична).	практичне	1,2,4-7,9,13,14	12		1-4 тиждень
Робота над оркестровими ворами.	самостійна робота		15	10	
Тема 6. Унісонні подвоєння.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	12		5-8 тиждень
Робота над оркестровими ворами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		15	10	7 тиждень

Тема 7. Тембровий колорит.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	9		9-11 тиждень
Робота над оркестровими ворами.	самостійна робота		15	10	
Тема 8. Ансамблеві співвідношення інструментів.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	9		12-14 тиждень
Робота над оркестровими ворами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		20	10	14 тиждень
Залік				25	14 тиждень
Всього за III курс			аудиторних - 87, самостійна робота - 230		
IV курс 7 семестр Змістовий модуль 7. Гармонія і фонізм Тема 1 Гармонія.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	12		1-4 тиждень
Робота над оркестровими творами.	самостійна робота		15	5	
Тема2. Досягнення конкретного і чіткого звучання оркестрових груп.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	12		5-8 тиждень
Робота над оркестровими творами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми..	самостійна робота		20	10	7 тиждень
Тема3 Гармонічне	практичне	1,2,4-	12		9-12

співвідношення оркестрових груп.	е	7,9, 13,14			тиждень
Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		20	10	
Тема4 Оркестрове «Тутті».	практичне	1,2,4-7,9, 13,14,15	9		13-15
Робота над оркестровими творами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		20	10	14 тиждень
8 семестр. Змістовний модуль 8. Створення єдності форми та художнього образу при виконанні оркестрових творів. Тема 5. Володіння прийомами відтворення зміни темпів, агогіки, різних штрихів, динамічних показників.	практичне	1,2,4-7,9, 13,14	6		1-2 тиждень
Робота над оркестровими творами.	самостійна робота		10	10	
Темаб. Максимальна узгодженість музично-виконавських засобів виразності, їх виправдане співвідношення та єдність в процесі гри.	практичне	1,2,4-7,9, 13,14	9		3-5 тиждень
Робота над оркестровими творами.	самостійна робота		10	10	4 тиждень

Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.						
Тема 7. Виховання відчуття єдності форми твору. Досягнення єдиного розуміння та втілення емоційно-образного змісту музики.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	9			6-8 тиждень
Робота над оркестровими митворами.	самостійна робота		10	10		
Тема 8. Чистота інтонування, синхронність та збалансованість звучання, метроритм, динаміка, виразність фразування, артикуляції та штрихів, виконавське дихання, прояв рельєфу та фону.	практичне	1,2,4-7,9,13,14	3			9 тиждень
Робота над оркестровими митворами. Контроль самостійної роботи. Здача оркестрових партій творів програми.	самостійна робота		10	10		9 тиждень
Всього за IV курс			аудиторних - 72, самостійна робота -			

			205		
Всього			аудиторних - 345, самостійна робота - 915		

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Поточна система оцінювання потемах курсу:</p> <p>1 бал - незнання оркестрових партій, неповна, малозмістовна, відсутня або неправильна відповідь на теоретичні питання курсу, відповіді на питання не висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>2 бали – виконання оркестрових партій творів виконано на низькому професійному рівні; відтворення нотного тексту з грубими помилками; незнання програми напам'ять; слабка музична ерудиція, відсутність артистично-сценічної культури; відповіді на теоретичні питання неповні, малозмістовні, не висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>3 бали – знання програмного матеріалу відповідає вимогам; неналежний художній рівень виконуваних творів, допущення текстових помилок (темп, метро ритм, штрихи, поверхове відтворення стильових особливостей творів); відсутність емоційної виразності; неартистичне, художньо та технічно недосконале виконання оркестрових партій творів; відповіді на питання неточні, не висвітлюють повною мірою зміст поставлених питань.</p> <p>4 бали - знання та вміння відповідає вимогам; виконання оркестрових партій програми з окремими помилками (в нотному тексті, ритмі, темпі, динаміці, нюансуванні); виконання програми напам'ять; виразне, інтонаційно чисте виконання програмового матеріалу, але допущення ряду помилок, добре розвинутий слух і почуття ритму; недостатність музичної ерудиції,</p>
--	--

	<p>що проявляється у неточному стилістичному виконанні; інтонування з окремими помилками, належна артистично-сценічна культура.</p> <p>5 балів – знання хорових партій програми відповідає вимогам; вільне володіння виконавською технікою; глибоке проникнення в авторський задум з переконливою інтерпретацією творів; артистичність виконання та емоційна виразність; безпомилкове виконання програми; повна, змістовна відповідь з характеристикою музично- теоретичних, оркестрово-ансамблевих та стильових особливостей творів; глибоке висвітлювання змісту поставлених питань.</p> <p>Контроль самостійної роботи та успішна здача оркестрових партій творів програми оцінюється впродовж семестру.</p> <p>Залік -25 балів</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>На практичних заняттях студенти вивчають оркестрові твори, працюють над вдосконаленням оркестрово-ансамблевої техніки, розвивають та формують свої виконавські задатки, професійну майстерність, вчать працювати в оркестрі та працювати з оркестром.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань та готовність студента до виконання поставлених професійних завдань.</p> <p>Форми поточного контролю: здача оркестрових партій програми, участь у концертах.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться як результат вивчення навчального курсу та передбачає залік в 2,4,6 семестрах, виступ на державному екзамені.</p>
<p style="text-align: center;">7. Політика курсу</p> <p>В циклі спеціальних дисциплін основною ціллю оркестрового класу є підготовка студентів до роботи в якості артистів оркестру, що володіють фахом на високому професійному рівні. Вирішування творчих задач, що виникають в процесі репетицій, зумовлює необхідність проведення занять з оркестром у визначеній організаційно-методичній послідовності. Ця послідовність складається з ряду стадій репетиційного процесу. В її основі</p>	

лежать головні дидактичні та методичні принципи: слідування від простого до складного, від власного до загального. Дотримання цих принципів визначається у вмінні керівника визначити ступінь складності твору що вивчається, правильні шляхи його послідовного засвоєння. В зв'язку з цим виникає необхідність правильного використання цих форм роботи з оркестром – індивідуальної, групової і загально-оркестрової в їх розумному співвідношенні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти обсягом теоретичних знань та практичних навиків по предмету:

знати:

- основи свідомого і професійно-художнього виконання творів;
- специфіку роботи в колективах;
- методику роботи з колективом;
- репертуар;
- науково-теоретичну літературу;
- рівень сучасної науково-теоретичної бази оркестрового виконавства.

вміти:

- працювати в професійному колективі;
- розвивати виконавські здібності;
- працювати над вправами;
- здійснювати формотворчий та виконавський аналіз творів;
- читати нотний матеріал, вконуючи штрихові, темпові та динамічні відтінки;
- об'єднувати індивідуальну манеру виконання для досягнення монолітності звучання.

Поведінка в аудиторії повинна відповідати правилам поведінки студентів у навчальному закладі. Студент має відвідувати практичні заняття, активно працювати, старанно готуватися до них, самостійно вивчати теоретичні питання по курсу, оркестрові партії творів програми, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню.

Рекомендовані твори

1. Д. Россіні увертюра до опери «Севільський церюльник».
2. В. А. Моцарт симфонія №40.
3. В. А. Моцарт увертюра до опери «Дон Жуан».
4. В. А. Моцарт концерт для фортепіано ре-мінор.
5. Л. В. Бетховен увертюра «Егмонт».
6. Л. В. Бетховен симфонія №1.

7. Л.В.Бетховен увертюра до балету «Творіння Прометей».
- 8.М.М.Скорик «Мелодія».
- 9.К.Ф.Данькевич увертюра до опери «Назар Стодоля».
- 10.М.І.Глінка увертюра до опери «Руслан і Людмила».
- 11.М.В.Лисенко «Юнацька симфонія».
- 12.П.І.Чайковський увертюра-фантазія «Ромео і Джульєтта».
- 13.Д.Верді інтродукція до опери «Травіата».
14. Д.Верді інтродукція до опери «Ріголетто».
15. М.Вербицький державний Гімн України.
16. М.В.Лисенко «Боже, Великий єдиний» .
17. А.Антонюк марш «Слава Україні».
18. Б. Сапелюк марш «Калина пам'яті».
19. М. Гайворонський «Коли ми вмирили».
20. Р. Планкет увертюра до опери «Корневільські колокола».
21. Д. Шостакович симфонія №1 (1ч.) .
22. Ф. Шуберт «Незакінчена симфонія».
23. М.Мусоргський фантазія «Ніч на лисій горі».
24. Й. Брамс симфонія №3 (3ч.).
25. Т. Альбіноні «Адажіо».
26. П.І. Чайковський «Урочистий марш».
27. В. Матвійчук «Ватра».
28. Л. Денца «Фуникули Фуникуля».
29. В. Лисенко «Червона рута».
30. Д. Юнг Лі «Центр Іто».

Література

1. Чулаки М. Инструменты симфонического оркестра. – М., 1972.
2. Агафонников Н. Симфоническая партитура. – Л., 1981.
3. Шпитальный П. Чтение симфонических партитур, хрестоматия. – М., 1970.
4. Благлвещенский И.П. Из истории скрипичной педагогики. – Минск, 1980.
5. Раабен Л. История русского и советского скрипичного искусства. – Л.: Музыка, 1978. – 199 с.
6. Гинзбург Л., Григорьев В. История скрипичного искусства. – М., 1990. –

- Т.1. – 285 с.
7. Розанов В. Инстр
 8. ументоведение. Пособие для руководителей оркестров. М., 1981.
 9. Колеса М. Основы техніки диригування. – К.,1981.
 10. Гинзбург Л., Григорьев В. История скрипичного искусства. – М., 1990. – Т.1. – 285 с.
 11. Иванов-Радкевич А. О воспитании дирижера. – М., 1973.
 12. Кондрашин К. Мир дирижера. – Л., 1976.
 13. Михайлов Н. Школа игры. для духового оркестра. – М., 1989.
 14. Светланов Е. Музыка сегодня. – М., 1985.
 15. Апатский В. Теория и практика игры на духовых инструментах. – Музична Україна, 1989.
 16. Денисов Е. Ударные инструменты в современном оркестре. – М., 1982.
 17. Фуртвенглер В. Исполнительское искусство. – М., 1966.
 18. Чулаки М. Инструменты симфонического оркестра. – М., 1972
 19. Благувещенский И.П. Из истории скрипичной педагогики. – Минск, 1980.
 20. Волощук Ю.І. Скрипкова музика композиторів Галичини 1919-1939 років у контексті розвитку європейського модернізму // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Вип. 3. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – С. 161-169.
 21. Витачек Е.Ф. Очерки по истории изготовления смычковых инструментов. – М., 1964.
 22. Лапсюк В. Джерела української скрипкової культури // Музика. – К., 1981. – №6. – С. 25-26.
 23. Ямпольский И.М. Русское скрипичное искусство: Очерки и материалы. – М., Л.: Музгиз, 1951. – Т.1. – 516 с.
 24. Рогаль-Левицкий Д. Беседы об оркестре. М., 1961.

Викладач _____ /Єднак С.Б./